

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4092/2024
07.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у бракоразводној парници тужиље АА из ..., коју заступа Борис Богдановић адвокат из ..., против туженог ББ из ..., одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 550/23 од 19.10.2023. године, на седници одржаној 07.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж2 550/23 од 19.10.2023. године у ставу првом изреке и пресуда Другог основног суда у Београду П2 1427/22 од 07.06.2023. године у ставу петом изреке, тако што се ОБАВЕЗУЈЕ тужени ББ из ... да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ, поред износа од 15%, досуђеног ставом четвртим изреке, плаћа још 5% од својих редовних месечних примања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање од подношења тужбе па убудуће, с тим што је дужан да доспеле рате плати одједном, у року од 15 дана од достављања ове пресуде.

У преосталом делу ревизија тужиље, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 550/23 од 19.10.2023. године се одбија као неоснована. Свака страна сноси своје трошкове ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П2 1427/22 од 07.06.2023. године, ставом првим изреке, разведен је брак странака закључен 04.06.2011. године у Београду. Ставом другим изреке, самостално вршење родитељског права према заједничком детету, мал. ВВ рођеном ...2011. године је поверено мајци АА. Ставом трећим изреке, уређен је начин одржавања личних односа детета са оцем. Ставом четвртим изреке, тужени је обавезан да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа 15% од редовних месечних примања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање од подношења тужбе па убудуће, с тим да доспеле рате плати одједном. Ставом петим изреке, одбијен је захтев за издржавање преко досуђеног, а до траженог износа од 35%. Ставом шестим изреке, је одбијен захтев у делу у којем је тражено да се тужени обавезе да за издржавање мал. ВВ од октобра 2019. до септембра 2022. године плати 36 рата од по 40% од својих редовних примања

умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање. Ставом седмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје парничне трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 550/23 од 19.10.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у ставовима петом, шестом и седмом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилја је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23), чије се одредбе у овој правној ствари примењују на основу члана 202. Породичног закона, Врховни суд је нашао да је ревизија тужилје делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на које ревизијски суд пази по службеној дужности. Пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене процесних одредаба, због чега нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом неосновано указује. Неосновани су и наводи ревизије којима се посредно указује да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези с чл. 8. и 231. став 2. ЗПП, јер је другостепени суд имао у виду све околности конкретног случаја и чињенично стање које је утврђено у поступку пред првостепеним судом.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, странке су закључиле брак ...2011. године, а њихова заједница живота је престала у октобру 2018. године. Њихов малолетни син, рођена ...2011. године од тада живи са мајком у домаћинству њених родитеља у ..., а са њима у заједници живе и тужилјин брат и његов син. Тужилјини родитељи су пензионери, а брат је приватник. Тужилја је запослена у Предузећу „...“ и њена просечна зарада је 51.725,00 динара. Тужени живи у ..., у домаћинству са родитељима који су пензионери и пољоривредници, а запослен је у Предузећу „...“, на радном месту ... са средњом стручном спремом, са основном платом од 77.000,00 динара месечно и просечном од 261.587,24 динара, јер ради на терену, по потреби посла и прековремено и нерадним данима. Мал. син странака похађа VI разред основне школе и тренира фудбал, што подразумева издатке од 5.000,00 динара месечно за чланарину, као и додатне за трошкове превоза на тренинге и утакмице. Има потребе примерене дечаку његовог узраста (за исхрану, одећу, обућу, хигијену, школски прибор и уџбенике, дружење, доколицу и друге ваншколске активности) које је могуће подмирити месечним износом од 49.000,00 динара. Накнада за трошкове издржавања деце школског узраста на породичном смештају, као оријентациони критеријум из члана 160. став 4. Породичног закона, у мају 2023. године износила је 42.886,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, самостално вршење родитељског права над малолетним дететом парничних странака поверио мајци, уредио начин одржавања личних односа малолетног сина са оцем и обавезао туженог да доприноси издржавању малолетног детета износом од 15% од

својих редовних месечних примања умањених за порезе и доприносе за обавезно социјално осигурање. Одбио је тужбени захтев за издржавање преко досуђеног, а до траженог износа од 35% редовних месечних примања туженог, као и за период до подношења тужбе - од октобра 2019. закључно са септембром 2022. године, јер ретроактивно лично потраживање родитеља са којим је дете живело на име регреса од другог родитеља за фактичко издржавање детета у периоду пре подношења тужбе није правно могуће. Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду, нашавши да је издржавање одређено у правилној висини према утврђеним потребама малолетног детета и могућностима родитеља.

По становишту Врховног суда, основано се ревизијом тужиле указује на погрешну примену материјалног права у делу одлуке којим је одлучено о висини доприноса туженог за издржавање малолетног детета.

Породичним законом („Службени гласник РС“, бр.18/05, 72/11, 6/15) је прописано право и дужност родитеља да се старају о деци (чл. 67. и 68. ст. 1. и 2), као и право детета на издржавање од оба родитеља (чл. 73. и 154. став 1). У складу са одредбама члана 160. истог закона висина издржавања одређује се према потребама детета, као повериоца издржавања, и могућностима дужника издржавања (став 1), при чему се води рачуна и о минималној суми издржавања дефинисаној одредбом става 4. истог члана. Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2), док могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3). Ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања (члан 162. став 3). Висина издржавања се може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука (члан 164). Пошто је дужан да се увек руководи најбољим интересом малолетног детета (чл. 6. став 1. и 266. став 1), суд није везан границама тужбеног захтева за издржавање (члан 281). И према Конвенцији о правима детета, чије су одредбе суштински уграђене у Породични закон, свако дете има право на животни стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета, с тим што родитељи и друга лица одговорна за децу, имају првенствено одговорност у оквиру својих способности и финансијских могућности да обезбеде животне услове за развој детета (члан 27).

Нижестепени судови су, супротно наводима ревизије, правилном применом критеријума из цитираног члана 160. Породичног закона адекватно утврдили потребе малолетног детета спрам његовог узраста и активности.

Међутим, у конкретном случају, нижестепени судови нису узели у обзир одредбу члана 162. став 3. Породичног закона према којој висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања. Побујана одлука заснована је на разлозима да према садашњим примањима туженог као дужника издржавања досуђени износ издржавања покрива већи део потреба повериоца издржавања, те да зато нису испуњени услови за усвајање тужбеног захтева у делу преко досуђеног. Међутим, иако је несумњиво утврђено да тужени са својим месечним примањима има могућност да доприноси задовољењу

синовљевих потреба и вишим износом, без угрожавања не само сопствене егзистенције, већ ни животног стандарда који је тужилац у стању себи да приушти, судови су пропустили да судском одлуком обезбеде и детету парничних странака онај ниво животног стандарда какав ужива родитељ давалац издржавања.

По налажењу ревизијског суда, у складу са реалним могућностима туженог и његовим животним стандардом тужени је у стању да доприноси децјем издржавању са 20% од својих месечних примања, те је његов допринос повећан за још 5%, поред досуђених 15%. Досуђени износ ће, уз допринос мајке, који она чини како у новцу, тако и кроз свакодневну ангажованост, непосредну бригу и старање о детету, допринети издржавању заједничког малолетног детета омогућавајући му такав ниво животног стандарда какав ужива родитељ-дужник издржавања, овде тужени, без опасности да буде угрожена егзистенција туженог.

Са изнетих разлога, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у првом ставу изреке.

За преостали износ, преко досуђених 20% до тражених 35% редовних примања туженог, тужбени захтев је превисоко постављен и стога неоснован, а следствено томе и супротни наводи ревизије.

Врховни суд налази да је другостепени суд, супротно ревизијским наводима, дао јасне и правилне разлоге за побијану одлуку о одбијању тужбеног захтева за издржавање ретроактивно до подношења тужбе и да је на утврђено чињенично стање правилно применио материјално право. Породичним законом је прописано (члан 165) да лице које је фактички давало издржавање, а није имало правну обавезу, има право на накнаду од лица које је по овом закону било дужно да даје издржавање, а ако је више лица истовремено било дужно да даје издржавање, њихова обавеза је солидарна, при чему је у том случају њихова обавеза и подељена (члан 166. став 5). Обавезу издржавања малолетног детета имају оба родитеља (чл.73. и 154). Из цитираних прописа произилази да, за разлику од захтева за издржавање по коме се новчана обавеза увек одређује за период убудуће, право на регрес представља право лица, које је без правне обавезе подмиривало у прошлости нечије трошкове издржавања да захтева накнаду за дато издржавање од лица које је по закону било дужно да даје издржавање. Према изричитој законској формулацији члана 165. став 1. Породичног закона, као специјалног прописа који регулише законске услове регреса, између лица која су истовремено по закону дужна да дају издржавање не примењују се правила о солидарним обавезама јер је њихова обавеза заједничка и подељена и зависи између осталог и од могућности сваког дужника посебно. У конкретном случају, правилан је закључак у побијаној одлуци да дете које је поверилац издржавања не учествује као странка у брачном спору, а да законом није предвиђена могућност да родитељ са којим је дете живело, у брачном спору у своје име, а за рачун детета тражи издржавање ретроактивно за период до подношења тужбе. По природи захтева за издржавање, обавеза издржавања тече од подношења тужбе и одређује се за убудуће. Због тога се не може прихватити навод изнет и у ревизији да се овако постављен захтев односи на заштиту права детета на издржавање. Како то правилно образлаже другостепени суд, поверилац издржавања је дете и оно је имало право да поднесе тужбу за издржавање од престанка заједнице живота његових родитеља, независно од брачног спора. Дете не учествује као странка у брачном спору, а законом није предвиђена могућност да

родитељ са којим је дете живело захтева у брачном спору, у своје име и за рачун детета потражује, издржавање ретроактивно за период до подношења тужбе. Такав захтев се суштински односи на тужиљино потраживање регреса за фактичко издржавање из чл. 165. Породичног закона, који је неоснован, па су неосновани и ревизијски наводи у том делу.

Осталим наводима ревизије тужиље оспорава се оцена изведених доказа, што представља разлоге због којих се ревизија не може изјавити према члану 407. став 1. ЗПП, те их овај суд не образлаже детаљно, сагласно члану 414. став 2. ЗПП.

Како је и одлука о трошковима поступка донета уз правилну примену одредби материјалног права, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке на основу члана 414. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима поступка по ревизији је донета на основу члана 165. и 153. став 2. ЗПП у вези с чланом 207. Породичног закона, с обзиром на незнатан успех ревидента, због чега је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић